

19/8

Kommunistförbudet i USA

Det kommunistiska partiet har av Eisenhower, och på den punkten torde han ha en överväldigande majoritet bakom sig, sagts vara inte ett parti i vanlig mening, utan en konspiration mot staten. Liknande uttalanden om partiet har fällt överallt i demokratierna; i Sverige har medlemmar av skilda riktningar, bland dem ledande socialdemokrater, betecknat kommunisterna som ett förräddarparti. Det finns starka skäl för den uppfattningen. Kommunisterna begagnar den demokratiska ordningens frihet — och klagar över den minsta begränsning av denna frihet — i tydlig avsikt att, om de en gång kommer till makten, totalt förstöra all frihet. De förklarar sig hålla på den nationella självständigheten, men så snart en stat erövrats eller med andra medel uppsugits av Ryssland påstår de att denna stat antligen vunnit självstyrelse och politisk frihet. De försvarar, ja, förhårlig varje rysk aktion, den må vara hur grym, hur ohederlig, hur aggressiv som helst. Ryska spionerier medverkar de till, eller också förnekar de att spioneri ägt rum och anklagar den egna statens myndigheter för provokation och falskhet.

För Amerikas del kan kommunistförbudet te sig som en anständig konsekvens av vad som redan skett. Partiet är visserligen förbjudet endast i fyra stater, men i större delen av unionen finns förbud

för kommunister att inneha alla ämbeten och tjänster — statliga och kommunala lika väl som unionella — och man in-skrider inte bara mot kommunister i mera egentlig mening, utan mot alla personer som tillhör för omstörtningssplaner misstänkta organisationer eller över huvud misstänks för åsikter av denna art. Ett unionellt förbud mot kommunisterna har därför sagts ligga i klarhetens och den legala likhetens intresse.

Likväl är det beslut som nu synes vara på väg att bli definitivt i hög grad oroande. Det förefaller för det första att vara onödigt, en gest utåt, tillkommen på grund av de stora partiernas konkurrens om en populär paroll inför valen. Det kommunistiska partiet i USA beräknas ha omkring 25.000 medlemmar, och vid de val då partiet senast uppträdde (1940 och 1944) samlade det inte mer än vid pass 50.000 röster. Man kan utgå från att partiet, såsom redan skett i ett antal delstater, snabbt går under jorden och därigenom blir mindre lätt att observera och oskadliggöra än hittills. Att alla medlemmar av partiet skulle kunna dömas till straff blott för sitt medlemskap ter sig som ett avsteg från erkända rättsgrundsåttser; man måste anta att partiet i USA, liksom här och på andra håll, omfattar personer som står främmande för alla förräddiska planer eller tankegångar.

Principiellt väsentligt är att

det alltid måste vara farligt för friheten att förbjuda en organisation endast på grund av dess allmänna syften. Hur man än definierar den förbjudna riktningen, uppstår osäkerhet om vad som skall anses förbjudet. Det blir möjligt att hävda att riktningar och organisationer som inte är kommunistiska i den ursprungligen avsedda meningen är "ersättningar" för vad som förbjudits. Denna möjlighet har redan varit av stor och skrämmande betydelse då det gått att tillämpa unionella, statliga och kommunala bestämmelser mot alla "omstörtande" rörelser och till dylika rörelser anslutna personer. Det måste därför befaras att häxjakten i USA får en ny aktionsbas genom den lag som under de politiska ledarnas tveksamhet och misstro är på väg att genomdrivas i samband med propagandan inför valen i november.

98 19/8

JOYCE CARYS ROMANER

SOM SINA läromästare har Cary nämnt Henry James, Hardy, Conrad och de stora ryssarna. En kritiker, Mark Schorer, har, utan att direkt beröra Carys deklARATION, vänt sig mot denna uppfattning; Cary representerar inte samma kvantitativt begränsade, "moraliskt intensiva" tradition som James och Conrad, utan tvärtom den breda, "socialt intensiva" linje för vilken Dickens är en centralgestalt; "A Fearful Joy" (Den farliga glädjen) är "ren rostbiff, serverad med Worcester-shiresås". En annan kritiker, Barbara Hardy, har i samma anda förklarat att Cary bygger på familjeromanens mönster, liksom Graham Greene på deckarens, och att detta är en av orsakerna till de båda författarnas popularitet bland både highbrows och middlebrows.

Dessa synpunkter har sin betydelse. Men i det väsentliga tycks det mig att Cary genom uppräkningen av sina lärare ger en riktig anvisning, han hör till den "moraliskt intensiva" traditionen. Scenerna av realistiskt måleri — det kanske mest lysande exemplet är besöket på marknaden i "The Moonlight" (Ofullkomlig kärlek) — ger must åt hans böcker, men ter sig nästan alltid som utflykter, som en avkoppling. Familjeromanens svit av födelse, giftermål, död och kretsgång är stommen i ett par romaner, men den koncentration på ärflighet, generationsväxling i upplösningens eller fulländningens tecken, som utmärker Thomas Mann eller Galsworthy saknas hos Cary. Det är också möjligt att kalla Cary social skildrare, eftersom engelsk samhällsutveckling under bortåt ett århundrade belyses i några av hans romaner, men det är här mera fråga om bakgrund än om huvudsak. Det är den enskilda människans moraliska villkor och dilemma som står i förgrunden; pilgrimstanken dominerar i stället stegrad grad romanerna.

En konsekvens härav är att Carys gestalter nästan aldrig, eller

endast i mycket begränsad grad, är representanter för en familj, en social klass eller ens en ras; det är slående att Cary i sina Afrikaböcker visserligen hela tiden antyder hur negrernas uppträdande betingas av deras primitivitet, men samtidigt individualiserar dem, gör dem till utvecklade och därför lätt vilseleda och vilsegångna sökare. Då han ställer en viss verksamhet — konstnärens, politikerns, den religiösa förkunnarens — i centrum är det i första rummet för att klargöra hur pilgrimsattityden påverkas av miljön, eller rättare av den professionella inriktningen — det är för övrigt uppenbart att de berörda verksamheterna, de enda som Cary mera ingående sysslat med, är speciellt "pilgrimsbetonade".

En annan och mera avgörande konsekvens är en beständ hållning till gestalterna. Den hårdkokta, behavioristiska framställningen av blott handlingar, gestalter och uttalanden är självfallet helt främmande för Cary. Fotografier omväxlar med röntgenbilder av det inre livet, som gör figurerna särpräglade, förstaeliga och moraliskt betydande såsom själar på jakt efter uppfyllelse och frälsning. Läsaren blir så van vid denna teknik att han även i de fall då Cary nöjer sig med fotografering har klart för sig att röntgenbilden skulle ge ett helt annat intryck; man anar pilgrimer bakom alla uppträdande lymlar och brackor. På detta sätt meddelas en total förstaelse, en